

INFORMACJA NA TEMAT REALIZACJI ZADANIA PN. LIKWIDACJA WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJACYCH AZBEST NA TERENIE POWIATU ŚREMSKIEGO

1. WSTĘP - OGÓLNE INFORMACJE NA TEMAT WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ PODSTAW PRAWNYCH JEGO USUWANIA

Azbest, to grupa nieorganicznych, metamorficznych minerałów o strukturze włóknistej, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami różnych metali (magnezu, wapnia, sodu, żelaza). Charakterystyczne cechy azbestu, to wysoka wytrzymałość mechaniczna, elastyczność, miękkość, sprężystość, możliwość przedzenia, lekkość, odporność na działanie czynników chemicznych i biologicznych, niskie przewodnictwo cieplne i elektryczne, mrozoodporność, a przede wszystkim duża odporność na działanie wysokich temperatur i niepalność. Azbest znalazł zastosowanie w ponad 3000 technologii (głównie w budownictwie, energetyce, transporcie, przemyśle chemicznym, hutnictwie, metalurgii i przemyśle ceramicznym), przy czym najczęściej wykorzystywany jest chryzotyl (azbest biały), rzadziej krokidolit (azbest niebieski) i amozyt (azbest brązowy). Unikalne właściwości azbestu dostrzeżone zostały już w okresie prehistorycznym – najstarsze dane kopalne świadczące o wykorzystaniu azbestu przez człowieka pochodzą sprzed 4500 lat, a pierwsze wzmianki pisane o azbecie pochodzą z roku ok. 300 p.n.e. Zainteresowanie azbestem wzrosło znacznie w okresie rewolucji przemysłowej, kiedy też zaczęto wydobywać minerały azbestowe na skalę przemysłową. W Polsce 85 % produkcji wyrobów azbestowych stanowiły materiały stosowane w budownictwie, głównie płyty dachowe oraz elewacyjne faliste i płaskie, a do ich produkcji wykorzystywano najmniej szkodliwego rodzaju azbestu – chryzotyłu (azbestu białego). Azbest niebieski – krokidolit stosowany był tylko do początku lat 80. (w ok. 3% falistych płyt pokryć dachowych). Inne zastosowania azbestu: masy torkretowe (miękkie izolacje natryskowe), wyroby cierne, wyroby uszczelniające, wyroby izolacyjne, wyroby hydroizolacyjne.

Eternit – nazwa handlowa, która z czasem stała się nazwą potoczną dla określenia materiałów budowlanych azbestowo-cementowych. Z eternitu wykonywano głównie płyty pokryciowe - elewacyjne i dachowe. Płyty azbestowo-cementowe zawierają ok. 10-15% azbestu i zaliczane są one do tzw. wyrobów „twardych” – mniej szkodliwych. Jest to materiał ogniotrwały, odporny na wpływy atmosferyczne oraz działanie wody i ścieków, a jednocześnie wytrzymały mechanicznie, nawet w wyrobach o ściankach niewielkiej grubości, przez co jest również lekki oraz tani. Na świecie (w tym także w Polsce) eternit był znany i stosowany od początku XX wieku. Jego prawdziwa popularność w Polsce nastąpiła w latach 70. XX wieku. Stał się wtedy charakterystycznym elementem krajobrazu polskiej wsi jako materiał pokryciowy zarówno na budynkach mieszkalnych, jak i gospodarczych, wypierając droższą od niego dachówkę.

Chorobotwórcze działanie azbestu występuje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu (oznacza to, że dopóki włókna nie są uwolnione do powietrza nie stanowią zagrożenia dla zdrowia). Azbest może być także obecny w wodzie, napojach i pokarmach, skąd przenika do organizmu człowieka. Jednak nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest dostający się do organizmu drogą pokarmową jest szkodliwy dla zdrowia. Stopień zagrożenia dla zdrowia zależy od rodzaju azbestu, wielkości włókien i ich stężenia w powietrzu oraz czasu narażenia. Za najistotniejszy czynnik aktywności kancerogennej (rakotwórczej) i fibrogennej (powstawanie zbliznowaceń) azbestu uważa się kształt jego włókien – cienki i wydłużony. Największe zagrożenie stanowią włókna respirabilne, tzn. występujące w trwałej postaci w powietrzu i mogące przedostawać się z wdychanym

powietrzem do pęcherzyków płucnych. Narażenie zawodowe na pył azbestu może być przyczyną chorób układu oddechowego tj.: pylicy azbestowej (azbestozy), łagodnych zmian opłucnowych, raka płuc oraz międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej (nowotworów o wysokiej złośliwości). Doniesienia kliniczne i epidemiologiczne sugerują, że z azbestem może być również związane występowanie innych nowotworów: krtani, żołądka i jelit, trzustki, jajników oraz chłoniaków. Jednak zwiększenie ryzyka w tych grupach nowotworów należy postrzegać jedynie jako prawdopodobne. Między pierwszym narażeniem a pojawieniem się patologii (zwłaszcza nowotworów) występują długie okresy. Czyli aktualnie wykrywane skutki odnoszą się do warunków pracy, jakie istniały 20-40 lat temu. Analizując szkodliwość azbestu i jego wpływ na organizm ludzki należy pamiętać, iż azbest jest praktycznie niezniszczalny, zaś groźny dla zdrowia ludzi jest wtedy, gdy jego elementarne włókna znajdują się we wdychanym powietrzu. Azbest zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwolnienie się włókien do powietrza nie stanowi żadnego zagrożenia dla zdrowia.

Ze względu na szkodliwość wyrobów azbestowych dla zdrowia ich produkcja zakazana została w Polsce ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z którą do 28 września 1998 r. zakończono produkcję płyt azbestowo-cementowych, zaś od 28 marca 1999 r. obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami go zawierającymi. W krajach Unii Europejskiej zakaz wydobywania azbestu oraz produkcji i przetwarzania wyrobów zawierających azbest wprowadziła Dyrektywa 2003/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 marca 2003 r., zaś całkowity zakaz stosowania azbestu wprowadzony został 1 stycznia 2005 r. (Dyrektywa 1999/77/WE).

Regulacje prawne w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Tematyka azbestowa ujęta jest bezpośrednio bądź pośrednio w wielu aktach prawnych. Najważniejsze ustawy i rozporządzenie wymienione zostały poniżej:

- Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2020 r. poz. 1680)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020r., poz. 1219, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r - o odpadach (Dz. U. z 2020r., poz. 797, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r., poz. 1333, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2020r., poz. 1320, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649, z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011r., Nr 8, poz. 31)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2012r. w sprawie sposobu prowadzenia przez marszałka województwa rejestru wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2013, poz. 25)

Informacje na temat problematyki azbestowej można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologie/Usuwanie-azbestu> oraz na stronie internetowej pod adresem: www.bazaazbestowa.gov.pl

Ww. akty prawne nie wskazują zadań i kompetencji w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, które byłyby przypisane organom samorządu na szczeblu powiatu. Zawierają one natomiast zapisy odnoszące się do obowiązków właścicieli i zarządców nieruchomości i obiektów, na terenie których wykorzystywane są wyroby zawierające azbest, obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz zadania wójtów/burmistrzów/prezydentów miast oraz marszałków województwa w zakresie przyjmowania informacji oraz prowadzenia rejestrów dotyczących wyrobów zawierających azbest.

Poniżej przedstawiona została treść najważniejszych przepisów dotyczących ww. obowiązków.

Rozporządzenie - poz. 6

§ 4. 1. Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów.

2. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się w jednym egzemplarzu ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, zwaną dalej "oceną". Wzór oceny określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Wyroby zawierające azbest zakwalifikowane zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia lub uszkodzenia powinny być usunięte przez właściciela, użytkownika wieczystego lub zarządcę nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest.

Rozporządzenie - poz. 8

§ 2. 1. Przy wykorzystywaniu wyrobów zawierających azbest należy uwzględniać wyniki przeprowadzonych kontroli oraz oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

2. Wyroby zawierające azbest wykorzystuje się w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi w terminie do dnia 31 grudnia 2032 r.

§ 3. Instalacje lub urządzenia zawierające azbest oczyszcza się przez usunięcie wyrobów zawierających azbest lub ich wymianę na bezazbestowe w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi w terminie do dnia 31 grudnia 2032r.

§ 10. 1. Wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, rury azbestowo-cementowe oraz usunięte wyroby zawierające azbest inwentaryzuje się poprzez sporządzenie spisu z natury.

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest ujmuje wynik inwentaryzacji w "Informacji o wyrobach zawierających azbest" stanowiącej załącznik nr 3 do rozporządzenia i przedkłada ją corocznie w terminie do dnia 31 stycznia właściwemu marszałkowi województwa.

3. Osoba fizyczna niebędąca przedsiębiorcą przedkłada informację, o której mowa w ust. 2, odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

4. Informację, o której mowa w ust. 2, sporządza się w dwóch egzemplarzach:

- 1) jeden egzemplarz przedkłada się w formie pisemnej właściwemu organowi;
- 2) drugi egzemplarz przechowuje się przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Dokumenty określające działania zmierzające do usunięcia wyrobów zawierających azbest (nie mające rangi aktów przepisów prawa):

1. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (2010r.) - aktualizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski (przyjętego w 2002r.)
2. Aktualizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego” (2017r.)
3. Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Śremskiego (2009r.)

Cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKzA):

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Program ten zakłada, że ww. cele te osiągnęte będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki.

Program grupuje zadania przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, w pięciu blokach tematycznych:

- zadania legislacyjne;
- działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii uniestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do uniestwiania włókien azbestowych;
- monitoring realizacji *Programu* przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Wg Programu POKzA szacuje się, że całkowity koszt realizacji *Programu* w latach 2009-2032 szacowany jest na kwotę ok. 40,4 mld zł, na którą składają się środki własne właścicieli nieruchomości, środki inwestorów, środki z budżetu państwa oraz środki jednostek samorządu terytorialnego.

Usuwanie wyrobów azbestowych z budynków jednorodzinnych i gospodarskich oraz oczyszczanie terenów nieruchomości (rozdział 3.3.1. POKzA).

W 2008 r. przeprowadzono badania podczas prac rozbiórkowych prowadzonych na wolnym powietrzu, które wykazały, że stężenie włókien w strefie oddychania pracowników wahały się w granicach 0,001 – 0,08 wł/cm³ (najwyższe dopuszczalne stężenie). NDS wynosi 0,1 wł/cm³). Wyniki badań wskazują ponadto, że przeprowadzenie jednorazowo prac rozbiórkowych na wolnym powietrzu nie stanowi zagrożenia wystąpienia patologii azbestozależnych. Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań i opinie lekarskie planowane jest rozszerzenie kręgu podmiotów uprawnionych do usuwania wyrobów zawierających azbest (prowadzone są prace legislacyjne w tym zakresie).

Wg POKzA gminy powinny zapewnić wywóz odpadów zawierających azbest na składowisko odpadów niebezpiecznych lub zapewnić ich dostarczenie do przewoźnego urządzenia do przetwarzania odpadów zawierających azbest. Koszt transportu i unieszkodliwiania odpadów

zawierających azbest powinien zostać pokryty ze środków własnych gminy, przy udziale środków właścicieli nieruchomości, dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska lub innych źródeł dostępnych dla gminy. Udział środków właścicieli nieruchomości powinien być niewielki, ze względu na fakt, iż koszt nowego pokrycia dachowego czy elewacyjnego nie może być pokryty w ramach wsparcia finansowego z krajowych lub z unijnych funduszy ochrony środowiska.

Kompetencje oraz współpraca poszczególnych organów administracji publicznej (rozdział 4.3. POKZA).

Do obowiązków organów administracji państwowej **na poziomie centralnym** należy:

- 1) współpraca z Głównym Koordynatorem w zakresie potrzeb wynikających z bieżącej realizacji zadań;
- 2) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska), nadzorującymi przestrzeganie prawa przy prowadzeniu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest i azbestu;
- 3) stała współpraca z organami administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz innymi, do kompetencji których należy realizacja zadań;
- 4) współpraca z mediami w tematyce azbestu;
- 5) współdziałanie z organizacjami pozarządowymi;
- 6) współpraca z instytucjami udostępniającymi środki finansowe na realizację zadań (Bank Ochrony Środowiska, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, itp.);
- 7) wspomaganie merytoryczne Ministra Gospodarki w sprawach związanych z azbestem, Ministra Środowiska w zakresie spraw związanych ze zrównoważonym rozwojem, Ministra Zdrowia w zakresie problematyki zdrowotnej;
- 8) współpraca z Ministerstwem Środowiska oraz innymi instytucjami w zakresie spraw dotyczących krajowych strategii i programów związanych z ochroną środowiska oraz gospodarką odpadami;
- 9) sporządzanie i przekazywanie stosownych informacji o stanie realizacji *Programu* – dla potrzeb Ministra Gospodarki i Rady Ministrów;
- 10) współpraca z Radą Programową.

Na poziomie województwa za realizację zadań odpowiada marszałek województwa, do zadań którego należy:

- 1) współpraca z Głównym Koordynatorem w zakresie potrzeb wynikających z bieżącej realizacji *Programu*;
- 2) gromadzenie przez urząd marszałkowski informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie ich do Głównego Koordynatora z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;
- 3) uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w wojewódzkich planach gospodarki odpadami i programach ochrony środowiska, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 4) współpraca na szczeblu wojewódzkim z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska);
- 5) współpraca z uczelniami i instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi, ekspertami poszczególnych dziedzin;
- 6) współpraca z lokalnymi mediami w zakresie spraw objętych *Programem*;
- 7) przygotowywanie i aktualizacja wojewódzkich programów usuwania wyrobów zawierających azbest;

- 8) współpraca z samorządami powiatowymi i gminnymi, przekazywanie wytycznych oraz informacji związanych z realizacją *Programu*;
- 9) przedkładanie Głównemu Koordynatorowi corocznej informacji o realizacji zadań na terenie województwa;
- 10) opracowanie planu sytuacyjnego rozmieszczenia na terenie województwa wyrobów zawierających azbest na podstawie informacji przekazywanych przez samorządy lokalne i przedsiębiorców.

Na poziomie lokalnym zadania realizują samorządy: powiatowy i gminny, poprzez:

Samorząd gminny:

- 1) gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego: www.bazaazbestowa.pl;
- 2) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 3) organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;
- 4) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*;
- 5) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*;
- 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Samorząd powiatowy:

- 1) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami (obecnie na poziomie powiatów nie sporządza się programów gospodarki odpadami);
- 2) współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 3) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*;
- 4) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 5) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 6) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*;
- 7) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

2. DZIAŁANIA POWIATU ŚREMSKIEGO W ZAKRESIE USUWANIA WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Powiat od 2009r. współpracuje z Gminami w zakresie usuwania wyrobów budowlanych zawierających w ramach akcji pn. „Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu śremskiego”. Udzielana przez Powiat Śremski pomoc polega na pokrywaniu kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości zlokalizowanych na terenie powiatu. Akcja realizowana jest zgodnie z założeniami przyjętego przez Radę Ministrów dokumentu pn.: „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” oraz przyjętego przez Zarząd Powiatu w Śremie dokumentu pn.: „Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Śremskiego”.

Sposób finansowania usuwania wyrobów azbestowych na terenie powiatu śremskiego uzależniony jest ściśle od zasad finansowania tego rodzaju zadania, określanych w regulaminach naboru wniosków na przedsięwzięcia związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, ogłaszanych corocznie przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Corocznie, od 2009r. (oprócz roku 2019) działania Powiatu obejmują:

- Pozyskanie środków finansowych z WFOŚiGW w Poznaniu.
- Pozyskanie środków finansowych z budżetów poszczególnych gmin.
- Przeprowadzenie postępowania dotyczącego wyłonienia wykonawcy prac polegających na demontażu pokryć dachowych, zabezpieczeniu wyrobów azbestowych ich transporcie i przekazaniu do unieszkodliwienia na składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
- Opracowanie (w konsultacji z gminami) i przyjęcie przez Zarząd Powiatu w Śremie obowiązującego w danym roku regulaminu realizacji zadania pn. Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu śremskiego, określającego tryb postępowania dotyczącego przyjmowania i rozpatrywania oraz realizacji wniosków o wykonanie usługi usuwania wyrobów budowlanych i odpadów zawierających azbest, a także sposobu finansowania zadania i rozliczania środków finansowych przeznaczonych na jego wykonanie (przy uwzględnieniu: warunków dofinansowania narzuconych w danym roku przez WFOŚiGW w Poznaniu; wielkości pozyskanych środków finansowych; wielkości udziału finansowego poszczególnych gmin; jednostkowych kosztów prac, określonych na podstawie postępowania dotyczącego wyłonienia wykonawcy; przepisów prawa, w tym zasad udzielania pomocy publicznej de minimis).
- Popularyzacja akcji poprzez strony internetowe Starostwa oraz gmin, lokalne media, a także tablice informacyjne Starostwa, urzędów gmin oraz sołectw.
- Rozpatrywanie wniosków (przyjmowanych od wnioskodawców i przekazywane do Starostwa przez poszczególne urzędy gmin).
- Wystawianie wykonawcy zleceń, dotyczących wykonania prac na poszczególnych posesjach (w oparciu o dane ujęte we wnioskach).
- Koordynacja przebiegu prac oraz sprawowanie kontroli nad ich wykonywaniem.
- Realizacja obowiązków związanych z udzielaniem pomocy de minimis.
- Rozliczenie środków finansowych z WFOŚiGW oraz z poszczególnymi gminami.

Akcja usuwania wyrobów budowlanych na terenie powiatu śremskiego nie była prowadzona w roku 2019 ze względu na brak programu dofinansowania ww. zadania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Działania Powiatu Śremskiego wpisują się w założenia Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKzA), wskazującego zadania, które należy realizować na szczeblu lokalnym w celu usunięcia wyrobów budowlanych z terenu kraju, w tym założenia dotyczące udzielania wsparcia finansowego właścicielom nieruchomości.

W województwie wielkopolskim, ze względu na zasady udzielania i rozliczania dotacji ze środków WFOŚiGW w Poznaniu na zadanie związane z usuwaniem azbestu, zadania takie prowadziły do roku 2018 powiaty oraz związki międzygminne, w odróżnieniu od innych województw, gdzie zadanie takie realizują zwykle gminy. Obecnie WFOŚiGW w Poznaniu dopuszcza możliwość ubiegania się o dotację bezpośrednio przez gminy oraz dodatkowo przez powiaty, jednak Wójt i Burmistrzowie gmin z terenu powiatu śremskiego zadeklarowali, że chcą, aby akcję usuwania wyrobów zawierających azbest w roku 2020 wzorem lat poprzednich prowadził Powiat Śremski.

Łącznie w latach 2009-2020 w ramach akcji organizowanej przez Powiat Śremski usunięto 2193,871 ton wyrobów budowlanych zawierających azbest, realizując 1102 wnioski w tym zakresie. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 1.019.109,87 zł, w tym środki pochodzące z dotacji udzielonej przez WFOŚiGW w Poznaniu wyniosły 687.952,76 zł, a środki pochodzące z dotacji udzielonych przez samorządy gminne to 301.321,87 zł. Pozostałe koszty ponieśli wnioskodawcy (do roku 2011 regulamin udzielania dotacji przez WFOŚiGW w Poznaniu zakładał udział własny mieszkańców).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące realizacji zadania pn. Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu śremskiego.

Tab.2. WYKONAWCY PRAC ZWIĄZANYCH Z USUWANIEM AZBESTU WYŁONIENI W POSTĘPOWANIACH PRZETARGOWYCH ORAZ ZAPYTANIACH O CENĘ:

ROK	WYKONAWCA
2009	AM Trans Progres Sp. z o. o., ul. Sarmacka 7, 61-616 Poznań
2010	P.P.H.U. „EKO-MIX” Spurek Konstanty Andrzej, ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław
2011	Tadbud Sp. z o. o., Czermin 67a, 63-304 Czermin
2012	ECO-POL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
2013	ECO-POL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
2014	ECO-POL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
2015	ECO-POL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
2016	ECO-POL Sp. z o.o., ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
2017*	RENOVO S.C. Krzysztof Łoziński, Piotr Malinowski, ul. Studzińskiego 48/8, 91-498 Łódź EUO-GAZ Sp. j., Zgórsko, ul. Leśna 48, 26-052 Nowiny
2018	P.P.H.U. EKO-GRUNT Wojciech Wieczorek, ul. Goleszowska 15/20, 43-300 Bielsko Biała
2020	EKO TW Sp. z o.o., Czermin 67A, 63-304 Czermin

* wyłoniono drugiego wykonawcę po uzyskaniu dodatkowych środków finansowych z WFOŚiGW w Poznaniu w związku z uszkodzeniami pokryć dachowych po sinych wichurach w sierpniu 2017r.

Tab.3 ZASADY ROZLICZANIA KOSZTÓW REALIZACJI ZADANIA W POSZCZEGÓLNYCH LATACH

ZAKRES PRAC	CENA JEDNOSTKOWA ZAOFEROWANA PRZEZ WYKONAWCĘ [zł/tone]	KOSZTY PONOSZONE PRZEZ POWIAT ŚREMSKI	KOSZTY PONOSZONE PRZEZ WNIOSKODAWCÓW
Rok 2009			
Demontaż i unieszkodliwienie ¹⁾ - budynki mieszkalne	1123,50	80% lecz nie więcej niż 4000,00 zł za realizację jednego wniosku	20% oraz pozostałe koszty, w przypadku, gdy 80% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 4000,00 zł
Demontaż i unieszkodliwienie - budynki gospodarcze	1125,00		
Unieszkodliwienie ²⁾	1112,80		

Rok 2010			
Demontaż i unieszkodliwienie	524,30	490,00 zł/tonę	34,30 zł/tonę
Unieszkodliwienie	492,20	460,00 zł/tonę	32,20 zł/tonę
Rok 2011			
Demontaż i unieszkodliwienie	615,60	550,00 zł/tonę	65,60 zł/tonę
Unieszkodliwienie	356,40	320,00 zł/tonę	36,40 zł/tonę
Rok 2012			
Demontaż i unieszkodliwienie	620,00	100% lecz nie więcej niż 8000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 8000,00 zł
Unieszkodliwienie	350,00		
Rok 2013			
Demontaż i unieszkodliwienie	620,00	100% lecz nie więcej niż 7000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 7000,00 zł
Unieszkodliwienie	350,00		
Rok 2014			
Demontaż i unieszkodliwienie	550,00	100% lecz nie więcej niż 6000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 6000,00 zł
Unieszkodliwienie	330,00		
Rok 2015			
Demontaż i unieszkodliwienie	510,00	100% lecz nie więcej niż 6000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 6000,00 zł
Unieszkodliwienie	390,00		
Rok 2016			
Demontaż i unieszkodliwienie	460,00	100% lecz nie więcej niż 7000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 7000,00 zł
Unieszkodliwienie	260,00		
Rok 2017 *			
Demontaż i unieszkodliwienie	484,92; 583,20	100% lecz nie więcej niż 7000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 7000,00 zł
Unieszkodliwienie	299,16; 367,20		
Rok 2018			
Unieszkodliwienie	300,24	100% lecz nie więcej niż 7000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 7000,00 zł
Rok 2020			
Unieszkodliwienie	368,00	100% lecz nie więcej niż 6000,00 zł dla realizacji jednego wniosku	pozostałe koszty, w przypadku, gdy 100% całościowych kosztów realizacji wniosku przekroczy 6000,00 zł

1) kompleksowa usługa usuwania azbestu obejmująca: demontaż wyrobów budowlanych zawierających azbest z obiektów budowlanych oraz zabezpieczenie powstałych w wyniku demontażu odpadów zawierających azbest wraz z ich załadunkiem, transportem i przekazaniem do utylizacji

2) kompleksowa usługa usuwania azbestu obejmująca: zabezpieczenie odpadów zawierających azbest zgromadzonych na terenie nieruchomości (wyrobów budowlanych zawierających azbest zdemontowanych nie w ramach realizacji zadania) wraz z ich załadunkiem, transportem i przekazaniem do utylizacji

* dwie wysokości stawek w roku 2017 wynikają z wyłonieniem drugiego wykonawcy po uzyskaniu dodatkowych środków finansowych z WFOŚiGW w Poznaniu w związku z uszkodzeniami pokryć dachowych po snych wichurach w sierpniu 2017r.

Tab. 4. ZESTAWIENIE ILOŚCI UNIESZKODLIWIONYCH WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ORAZ WYDATKOWANYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA TEN CEL W LATACH 2009 – 2020

GMINA	ILOŚĆ ZREALIZOWANYCH WNIOSKÓW	ILOŚĆ UNIESZKODLIWIONYCH WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST [tony]	KOSZTY PONIESIONE PRZEZ POWIAT ŚREMSKI [zł]		KOSZTY PONIESIONE PRZEZ WNIOSKODAWCÓW [zł]	
			ŚRODKI POCHODZĄCE Z DOTACJI UDZIELONYCH PRZEZ GMINY	ŚRODKI POCHODZĄCE Z DOTACJI UDZIELONEJ PRZEZ WFOŚiGW W POZNANIU		
1	2	3	5	6	7	
Rok 2009						
Brodnica	5	14,63	7185,94	} 41070,62	33313,60	18596,04
Dolsk	6	16,117	7901,19			
Książ Wlkp.	6	10,891	5375,93			
Śrem	18	41,646	20607,56			
Razem	35	83,284	74384,22			
Łączny koszt			92980,26			
Rok 2010						
Brodnica	7	23,702	5476,51	} 37513,56	37513,56	5251,97
Dolsk	14	39,542	9207,88			
Książ Wlkp.	6	12,975	3026,70			
Śrem	57	84,801	19802,47			
Razem	84	161,020	75027,12			
Łączny koszt			80279,10			
Rok 2011						
Brodnica	3	7,462	1487,17	} 25952,71	25952,70	5987,23
Dolsk	14	29,627	4872,00			
Książ Wlkp.	18	31,191	5734,84			
Śrem	62	74,286	13858,70			
Razem	97	142,566	51905,41			
Łączny koszt			57892,64			

Rok 2012						
Brodnica	6	39,629	2080,52	} 11139,31	63122,77	-
Dolsk	15	29,893	1780,79			
Książ Wlkp.	19	41,693	2513,82			
Śrem	49	70,997	4764,18			
Razem	89	182.212		74262,08		
Rok 2013						
Brodnica	5	12,507	656,62	} 6723,26	38098,49	-
Dolsk	13	23,741	1312,01			
Książ Wlkp.	16	25,897	1809,95			
Śrem	35	40,828	2944,68			
Razem	69	102,973		44821,76		
Rok 2014						
Brodnica	6	18,815	459,92	} 5673,92	70924,03	-
Dolsk	16	30,471	826,25			
Książ Wlkp.	23	61,224	1933,60			
Śrem	51	85,385	2454,15			
Razem	96	195,895		76597,95		
Rok 2015						
Brodnica	13	53.667	0	} 0	80674,41	-
Dolsk	15	29,044	0			
Książ Wlkp.	21	48,997	0			
Śrem	45	60,031	0			
Razem	94	191,739		80674,41		
Rok 2016						
Brodnica	5	13,444	0	} 0	65944,60	-
Dolsk	16	37,226	0			
Książ Wlkp.	17	43,885	0			
Śrem	61	104,035	0			
Razem	99	198,590		65944,60		

Rok 2017						
Brodnica	15	57,599	923,36	} 5538,74	105236,13	-
Dolsk	25	58,765	929,08			
Książ Wlkp.	41	88,256	1511,48			
Śrem	61	110,653	2174,82			
Razem	142	315,273	110774,87			
Rok 2018						
Brodnica	14	21,687	325,57	} 4009,09	76172,70	-
Dolsk	24	71,541	1073,97			
Książ Wlkp.	30	77,487	1163,23			
Śrem	59	96,344	1446,32			
Razem	127	267,059	80181,79			

Rok 2019 – akcja nie była prowadzona

Rok 2020						
Brodnica	14	44,641	4928,37	} 38999,91	90999,77	-
Dolsk	16	43,128	4761,33			
Książ Wlkp.	36	87,919	9706,26			
Śrem	104	177,572	19603,95			
Razem	170	353,26	129999,68			

Ilość wyrobów budowlanych zawierających azbest w tonach usunięta w ramach akcji nie obejmuje ilości usuniętych wyrobów azbestowych, za które koszty w 100% ponieśli wnioskodawcy. Ilość ta, podobnie jak koszty ponoszone przez wnioskodawców, nie jest wykazywana w rozliczeniach z WFOŚiGW i nie została ujęta również w powyższym zestawieniu.

Tab. 5. PODSUMOWANIE za lata 2009 – 2020

GMINA	ILOŚĆ ZREALIZOWANYCH WNIOSKÓW	ILOŚĆ UNIESZKODLIWIONYCH WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST [tony]	KOSZTY PONIESIONE PRZEZ POWIAT ŚREMSKI [zł]		KOSZTY PONIESIONE PRZEZ WNIOSKODAWCÓW [zł]	
			ŚRODKI POCHODZĄCE Z DOTACJI UDZIELONYCH PRZEZ GMINY	ŚRODKI POCHODZĄCE Z DOTACJI UDZIELONEJ PRZEZ WFOŚiGW W POZNANIU		
Brodnica	93	307,783	23523,98	} 301321,87	687952,76	29835,24
Dolsk	174	409,095	32665,25			
Książ Wlkp.	233	530,415	32775,81			
Śrem	602	946,578	212356,83			
Razem	1102	2193,871	989274,63			
Łączny koszt			1019109,87			

Przygotował:

 Witold Sęsiadek
 Naczelnik
 Wydziału Ochrony Środowiska

Śrem, dnia 15.01.2021r.